

szert ugyan, de kisebb léptékben, részleteiben továbbra is nyomon követhető a lüktető és fluktuáló elrendezés.

A leletanyag minden objektumból és ásatási egységből a Vátya-Koszider korszak eddigieknél korábbi fázisára utal. Az iszapolást, a kerámiamosást és a számítógépes adatbázis folyamatos feltöltését az eddigi szokásnak megfelelően idén is az ásatással párhuzamosan végeztük. Az egyetemisták forgó-rendszerben felváltva, minden munkaterületen dolgoztak, így a tell-ásatás mellett megismerkedhettek a komplex kutatáshoz szükséges gyakorlati feladatok összes fázisával.

Konzulens: Szabó Miklós.

Munkatársak: Kovács Gabriella, Lakatosné Pammer Gabriella (Matrica Múzeum), Szeverényi Vajk (MTA Régészeti Intézete), Claes Uhnér PhD hallgató (Oslo egyetem); továbbá egyetemi hallgatók (ELTE, PTE, Southampton, Aarhus). Az ásatást meglátogatta vagy azon több napot töltött: Marie-Louise Sørensen (Cambridge University, Anglia), Joanna Soafer (Southampton University, Anglia), Kristian Kristiansen (Göteborg University, Svédország), Polányi Tamás, Timothy Earle (Northwestern University, Chicago), Raczky Pál, Anders Alexandra (ELTE, Budapest) Prof. Kozłowsky (Lengyelország).

VICZE MAGDOLNA

465. Szebény határa

(Baranya megye) U, R, B, A

2010 nyarán megelőző feltárásokat végeztünk a Városföld és Drávaszerdahely között építendő gázvezeték által érintett régészeti lelőhelyeken.

Farkasluk-dűlő I. (KÖH 25135): Április 23. és június 9. között kutattunk a 015/29 hrsz.-ú ingatlanon. A gázvezeték nyomvonalában lehumusztolt 1361 m²-ből 913 m² volt régészeti objektumokkal fedett.

A lelőhely Szebény határában, a Hosszú-rét nevű lapályos területtől K-re húzódó nyelv alakú dombháton lokalizálható. A lelőhely gépi humusztolásakor egy nagyon intenzív őskori telep nyomai rajzolódtak ki. A nagyméretű objektumok sűrűn, szinte egymást érintve jelentkeztek. A régészeti jelenségek feltárása során kiderült, hogy az egyes objektumokon belül több későbbi beásás azonosítható. A számos szuperpozíció alapján még ebben az 5 m széles szondában is viszonylag komplex megfigyeléseket tehettünk a telep belső kronológiáját illetően.

Az ásatás során 30 objektumot, 57 stratigráfiai egységet tártunk fel. Az objektumok túlnyomó része nagyméretű gödörkomplexum, melyeket több esetben vízelvezető árkok szeltek át. A feltárással két nagyméretű ház részletét is sikerült azonosítanunk, de ezeket szintén vágta későbbi árkok, és gödrök. A szemetesgödrök közül néhány külön említést érdemel: az egyikben egy fiatal marha teljesen ép csontváza volt, egy másikba két halott maradványait dobták bele. Ez utóbbiban a szabályos temetkezés kizárható, mivel a csontok

teljesen összevissza voltak más hulladékkal együtt. Egy mély gödör különös leletgazdagságával tűnt ki, ezen belül is több, szinte teljesen ép edény került elő belőle. A lelőhelyet Ny-i irányban egy több mint 30 m hosszú széles árok zárja le a völgy irányában, ez valószínűleg egy komolyabb vízelvezető lehetett.

Az előkerült jelenségek nagy része rézkori, a badeni kultúra időszakára keltezhető; ekkor egy nagyobb méretű, akár több generáción keresztül lakott település lehetett itt. Erre utalhat az előkerült számos eszköz (csontár, több orsókarika töredéke, kőbaltatöredékek stb.) mellett egy réz spirálgöngy, amely nyaklánc része lehetett. (A felszín kézi nyesése során került elő egy vélhetően szintén réz, nyitott, hurkos végű nyakperccel, amelyet a nyesést végző ember vattába csomagolva a felszínen felejtett, arról az ásatásvezető régésznek elfelejtett szólni, másnap reggelre pedig eltűnt.

A bronzkori mészbetétes kerámia kultúrája idősza-kából csak elszórtan találtunk objektumokat.

Szűri-oldal (KÖH 68581): Május 6. és július 10. között dolgoztunk a lelőhelyen. A nyomvonalban lehumusztolt 2145 m²-ből régészeti fedett 1722 m² volt. A lelőhely a Szűr és Szebény települések között É-D irányban húzódó, két patak völgy között meredeken emelkedő dombon helyezkedik el és a teljes dombot elfoglalja.

A neolitikus lengyeli kultúra időszakából csak egy objektumot, egy nagyméretű gödröt találtunk. Benne két kemence maradványát is megfigyelhettük, a leletanyagban pedig a jellegzetes vörös festéses kerámia néhány darabja lehet említésre méltó.

A lelőhely legjelentősebb korszaka a mészbetétes kerámia kultúrája időszaka, melyet sok cölöplyuk és szemetesgödör mellett egy urnasír és egy hatalmas anyagnyerő-hely jelez. Utóbbi mérete még a hasonló jellegű mészbetétes gödörkomplexumok mellett is igazán szembetűnő, átmérője 35 m volt, legnagyobb mélysége pedig 4 m.

A K-i domboldalon elhelyezkedő, 20–30 cm-re beásott sírok közül néhány a csodával határos módon nemcsak a sok évszázados földművelést, hanem a gépi humusztolást is túlélte. Az így feltárt 6 bolygatatlan sír szinte mindegyike melléklet nélküli, de az egységes rítus, a sírok sorokban történő elhelyezkedése és néhány kisebb lelet alapján a késő avar időszakra keltezhető.

Munkatársak: Birkás Péter, Simó Attila, Fenyvesi Anita, Vadas Livia.

LIGNER JÁCINT

466. Szeged, Árkád

(KÖH 74869)

(Csongrád megye) Kk, Tő

A bevásárlóközpont megépítésére a Londoni körút, Rigó utca, Boross József utca és Bakay Nándor utca által határolt, közel 24 000 m² nagyságú területen került sor.

2010. június 7. és szeptember 10. között a kivitelezési munkákkal párhuzamosan régészeti megfigyelést